

บทสรุปและเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน โดยเปรียบเทียบหลักกฎหมายทั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย กับบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศที่มีแนวความคิดที่จะให้ควบคุมครองแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชน ผู้เขียนใคร่ขอกล่าวถึงข้อสรุปพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางบางประการ แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางข้อเสนอนี้ที่ปรากฏในบทนี้ ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนะเป็น 2 ขั้นตอนด้วยกันคือ ในลำดับแรกผู้เขียนมีแนวความคิดเพียงที่จะให้เป็นแนวทางเพื่อบรรเทาปัญหาและข้อขัดข้องที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจจะไปกระทบกระทั่งถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่วนในลำดับต่อไปข้อเสนอแนะที่ผู้เขียนใคร่ขอเสนอจะเป็นการเสนอในแนวทางที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการควบคุมและฝากขังเสียใหม่ ให้มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาซึ่งในในฐานะที่เขายังเป็นผู้ได้รับการสันนิษฐานไว้ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ เพราะในขณะนั้นยังไม่มีความพิพากษาของศาลวินิจฉัยว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด แต่ในขณะเดียวกันข้อเสนอแนะก็จะยังคำนึงถึงความจำเป็นที่รัฐจะต้องเอาตัวบุคคลที่รัฐสงสัยว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดเข้ามาอยู่ในความควบคุมของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้การดำเนินคดีในทางอาญาที่เป็นหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินไปโดยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

5.1 บทสรุป

ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมาในบทที่ 1 ถึงบทที่ 4 นั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวน ตลอดจนแนวความคิดเกี่ยวกับความจำเป็นที่รัฐจะต้องใช้อำนาจดังกล่าว ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะรักษาซึ่งประโยชน์ของส่วนรวมของสังคมที่คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยของชุมชนซึ่งรัฐจำเป็นต้องมีมาตรการในการควบคุมผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาไว้ในระหว่างการสอบสวน เพราะการควบคุมผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาไว้นั้น ย่อมเป็นหลักประกันว่าผู้กระทำความผิดจะต้องถูกนำตัวมาพิจารณาลงโทษ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดนั้นออกไปกระทำความผิดซ้ำอีก หรือไปขัดขวางต่อการดำเนินคดีอาญาของรัฐ แต่ในขณะเดียวกันรัฐก็อย่าได้มุ่งที่จะ

รักษามลประโยชน์ของรัฐซึ่งที่กล่าวข้างต้นจนมากเกินไป จนลืมนึกถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลว่า บุคคลทุกคนย่อมได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้มีวิริยอุตสาหกิจที่จะมีการพิสูจน์ไต่สวน เขาใดกระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหา

จากจุดยืนของการรักษามลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายคือ ชุมชนส่วนรวมกับเอกชน มีผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาล่วงล้ำประโยชน์ของอีกฝ่ายหนึ่งจนเกินขอบเขตที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากฝ่ายรัฐที่มักจะกล่าวอ้างเสมอว่าหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการทุกอย่างเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ในขณะที่รัฐก็ต้องพึงระวังไว้ควรวางการดำเนินการ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมนั้น จะต้องไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาเกินความจำเป็น ดังนั้น ข้อที่พึงต้องระลึกร่วมในการพิจารณาปัญหากฎหมายในกรณีที่เกี่ยวกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการอ้างความจำเป็นในอันที่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย และปัญหาในกรณีที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหาในระหว่างที่เขาถูกควบคุมอยู่ในอันที่เขาจะขอประกันตัวให้พ้นจากการถูกควบคุม จึงควรจะต้องพิจารณาปัญหาทั้งสองด้านนี้อยู่บนแนวความคิดพื้นฐานของกฎหมายซึ่งจะรักษาหลักการของการดำเนินคดีอาญา ซึ่งพอสรุปได้ว่า "รัฐจะต้องมีหลักประกันเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกในสังคมว่า ผู้กระทำผิดจะต้องถูกนำตัวมาพิจารณาลงโทษ ขณะเดียวกันรัฐก็ต้องให้ความมั่นใจแก่บุคคลทุกคนที่เป็นสมาชิกในสังคมว่าจะไม่มีการลงโทษบุคคลใด ถ้ายังพิสูจน์ไม่ได้ว่าเขาใดกระทำผิดจริงตามที่เขาถูกกล่าวหา"

จากหลักการสำคัญของการดำเนินคดีอาญาดังที่กล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้ว่า กฎหมายตลอดจนระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ในเรื่องการควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน ตลอดจนการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน เพื่อบังคับตามกฎหมายในเรื่องนี้ เป็นไปโดยสอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาในฐานะเป็นวิธีการประสานประโยชน์ของรัฐและเอกชนหรือไม่ หลังจากที่ได้ศึกษาทั้งแนวความคิดทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่เกี่ยวกับเรื่องความจำเป็นที่รัฐจะต้องเอาตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดอาญาเข้ามาไว้ในอำนาจรัฐ รวมทั้งวิวัฒนาการของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยอาศัย

วิธีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวความคิดเห็นของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการวิวัฒนาการและให้ความสำคัญในเรื่องการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาประเทศหนึ่ง ทั้งนี้ จะได้นำแนวความคิดที่เขามาปรับใช้กับแนวความคิดของประเทศไทยเรา ซึ่งในข้อสรุปนี้ผู้เขียนจะแบ่งข้อสรุปจากการที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเป็น 2 หัวข้อ กล่าวคือ ในหัวข้อแรกจะสรุปให้เห็นถึงหลักกฎหมาย รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การควบคุมและฝากขัง ที่มีผลบังคับอยู่ในขณะนั้นมีอยู่อย่างไร ส่วนในหัวข้อที่สองจะสรุปให้เห็นถึงผลในทางปฏิบัติว่า หลักการของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมและฝากขังรวมไปถึง การปล่อยชั่วคราวตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ใหม่นี้การยอมรับและเกิดผลในทางปฏิบัติเพียงใด

5.1.1 หลักกฎหมาย

โดยทฤษฎี เป็นที่ยอมรับกันว่า การควบคุมและขังบุคคลผู้ต้องหากระทำผิด ในระหว่างการสอบสวนจะต้องมีอยู่ เพราะรัฐจำเป็นต้องมีอำนาจ เห็นชอบประชาชนและโดย ประชาชน จะต้องยอมรับภาระจากการกระทำของรัฐในเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น และมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดอาญา จึงจำเป็นต้องควบคุมตัวไว้ในระหว่างการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดและเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

ก่อนที่จะสรุปหลักกฎหมายในเรื่องการควบคุมฝากขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนว่ามีอยู่อย่างไร เห็นควรที่จะสรุปให้เห็นถึงหลักกฎหมายและแนวปฏิบัติในการใช้กฎหมายที่มีและใช้อยู่ในประเทศไทย ที่มีความแตกต่างไปจากหลักกฎหมายและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ หลักกฎหมายที่ประเทศไทยเรามีแนวแตกต่างไปจากของต่างประเทศก็คือหลักกฎหมาย ในเรื่องการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญา การที่ต้องวิเคราะห์หลักกฎหมายในเรื่องนี้ก่อนเพราะว่ามีข้อที่จะต้องนำไปพิจารณาในส่วนที่ว่าควยขอเสนอแนะหากจะต้องการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ของกฎหมายในเรื่องนี้ต่อไป เพราะว่าจะมีความสัมพันธ์กับเรื่องการควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนอยู่ด้วย เพราะผู้เขียนมีความเห็นว่าถ้าเราได้มีหลักกฎหมายที่ว่าควย เรื่องการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญา โดยถูกต้องตามหลักที่ควรจะเป็นแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่ององค์การผู้พิพากษาหรือการให้อำนาจ

แก๊งค์กร เพื่อกระทำการดังกล่าว ปัญหาที่จะตามมาจากการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นปัญหาในเรื่องการจับ การค้น การควบคุม การฝากขัง และการปล่อยชั่วคราว จะสามารถบรรเทาลงไม่ได้เลย อันจะเป็นผลให้เกิดความเชื่อต่อกันโดยทั่วไปว่า การดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องคดี สามารถใช้อำนาจความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยส่วนรวมและแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้ถูกกล่าวหาโดยส่วนตัวได้

หลักกฎหมายว่าด้วยเรื่องการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาเท่าที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย เห็นได้ว่าไต่แยกการสอบสวนและการฟ้องร้องออกจากกันค่อนข้างจะเด็ดขาด โดยให้พนักงานสอบสวน (ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งฝ่ายปกครองและตำรวจ) ทำการสอบสวนคดีอาญาแต่ผู้เดียวตามลำดับ เริ่มตั้งแต่การรับคำร้องทุกข์ สืบสวนสอบสวน จับกุม ควบคุมตัว ฝากขังศาลและปล่อยชั่วคราว จนกระทั่งสรุปสำนวนทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาสั่งคดี หากพนักงานอัยการ เห็นควรสั่งฟ้องก็สั่งฟ้องแล้วยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลดำเนินการสืบพยานหลักฐานในศาลต่อไป แต่ถาพนักงานอัยการเห็นสมควรไม่ฟ้อง ก็จะออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อไป ฐานะของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงเป็นผู้ตรวจสอผลสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนเสนอขึ้นมา จะทำการสอบสวนอย่างหนึ่งอย่างใด แม้แต่การสั่งสอบสวนเพิ่มเติม ก็ต้องกระทำผ่านพนักงานสอบสวน วิธีการดังกล่าวจึงแตกต่างกว่าทุกประเทศที่พนักงานอัยการจะต้องเข้าเกี่ยวข้องในการสอบสวนคดีอาญาไม่มากนักเลย มีไซร่จนกระทั่งการสอบสวนคดีเสรีจลินแล้วจึงเข้าเกี่ยวข้องได้ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้ระบบการฟ้องคดีแบบกล่าวหา ก็ยังต้องให้พนักงานอัยการ เขาควบคุมการสอบสวนอย่างใกล้ชิด สำหรับอังกฤษ แม้มีตำแหน่งผู้อำนวยการฟ้องคดีอาญา (Director of Public Prosecutions) ขึ้น แม้จะไม่ใช่ตำแหน่งอัยการ เมื่อพนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท เช่น คดีอุกฉกรรจ์หรือคดีที่มีปัญหายุ่งยาก ก็ต้องรายงานให้ผู้อำนวยการฟ้องคดีอาญาทราบ ต่างกับในประเทศไทยพนักงานอัยการไม่ได้รับทราบเกี่ยวกับคดีอย่างหนึ่งอย่างใด จนกว่าพนักงานสอบสวนจะสอบสวนเสรีจลิน

ส่วนความเข้าใจในทางปฏิบัติที่ถกปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทยมีลักษณะที่ค่อนข้างจะแตกต่างไปจากหลักการที่ถูกต้องของเรื่องนั้น ๆ ก็คือ ในเรื่องการเข้ามาตรการบังคับ

สำหรับผู้ต้องหาในระหว่างการดำเนินคดี แม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่าในการดำเนินคดีอาญา
 รัฐมีความจำเป็นต้องก้าวล่วงสิทธิของผู้ต้องหา ในการดำเนินคดีอาญารัฐจึงต้องมีมาตรการ
 สำหรับผู้ต้องหา การเรียก การจับ การควบคุม และการขัง ล้วนเป็นมาตรการในการ
 ดำเนินคดีที่รัฐนำมาใช้กับผู้ต้องหา มาตรการเหล่านี้เป็นมาตรการที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของ
 ผู้ต้องหา ขณะเดียวกันก็มีมาตรการบางอย่างที่เข้ามาช่วย เพื่อผ่อนคลายการจำกัดเสรีภาพ
 ของผู้ต้องหาซึ่งได้แก่ การปล่อยชั่วคราว ให้หลักการที่ถูกต้องของการไข้มาตรการดังกล่าวนี้
 กับผู้ต้องหา ไม่วาจะเป็นมาตรการจำกัดเสรีภาพและมาตรการผ่อนคลายการจำกัดเสรีภาพนี้
 ถือเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ไม่อาจแยกออกจากกันโดยเด็ด
 ขาด อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติมีการแยกมาตรการทั้งสองออกจากกัน ยิ่งกว่านั้นยังมีการ
 แยก "การจับ" กับ "การควบคุมหรือขัง" ออกจากกันอีกด้วย กล่าวคือ มีความเข้าใจของ
 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติว่า การที่จะจับบุคคลใดได้หรือไม่จะพิจารณากันเฉพาะเหตุที่จะออกหมาย
 จับ หรือเหตุที่จะจับได้โดยไม่ต้องมีหมายเป็นเกณฑ์ ครั้นเมื่อได้มีการจับบุคคลได้แล้ว เจ้า
 พนักงานจะควบคุมบุคคลนั้นไว้เลยที่เดียว เว้นแต่บุคคลนั้นจะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
 อันแสดงว่าการควบคุมของเจ้าพนักงานเป็นอำนาจที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติหลังจากการจับ และ
 เมื่อใดควบคุมผู้ถูกจับมาจนจะครบกำหนด 7 วันแล้ว เจ้าพนักงานก็มีอำนาจขอให้ศาลสั่งซึ่งผู้
 ถูกจับใดต่อไป การที่มีกฎหมายให้คู่พิพาทพนักงานสอบสวนที่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่าง
 การสอบสวนไต่สวนเช่นนี้ อาจทำให้พนักงานสอบสวนบางคนควบคุมผู้ต้องหาไว้จนครบกำหนด
 เวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ อันทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ต้องหาเกินความจำเป็น หลักเกณฑ์
 ทางกฎหมายที่มีอยู่เช่นนี้จะเห็นได้ว่าแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ที่มีบังคับอยู่ในต่างประเทศ
 บางประเทศ กล่าวคือ ไม่วาจะเป็นในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ หรือเยอรมันก็ตาม
 เมื่อตำรวจจับผู้ต้องหาแล้วจะต้องนำตัวไปยังศาลโดยเร็ว เพื่อให้ศาลได้ดำเนินกระบวนการ
 พิจารณาในชั้นต้น คือ การแจ้งข้อหาอย่างเป็นทางการ การแจ้งสิทธิของจำเลยในการมีหมาย
 ความต่อสู้คดี ถามคำให้การจำเลย กำหนดวันพิจารณา และโดยปกติเมื่อเสร็จกระบวนการพิจารณา
 ในชั้นต้นแล้ว ศาลมักใช้คู่พิพาทในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเสมอ เว้นแต่จะมีเหตุพิเศษ

ที่จำเป็นต่อความคุ้มครองหาไว้ในระหว่างการสอบสวน

เมื่อโครงสร้างหลักกฎหมายในเรื่องการสอบสวนฟ้องร้องคดีและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการไต่สวนการบังคับกับผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนที่มิและบังคับใช้อยู่ในประเทศไทย มีความแตกต่างไปจากของต่างประเทศดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ท่อไปผู้เขียนจะโครงสร้างหลักกฎหมาย รวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ฝากขัง และปล่อยชั่วคราวที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนี้ว่ามีอยู่อย่างไร

5.1.2 การควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน

แม้จะมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญกำหนดเป็นหลักไว้ว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพในร่างกาย ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาไม่มีความผิด ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้" ก็ตาม และแม้จะยอมรับว่าการควบคุมตัวผู้ต้องหาจะเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในชั้นแรกก็ตาม กฎหมายก็ขมิให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจไต่สวนระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้การสอบสวนดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนผู้ต้องหาที่ส่งฟ้องในกรณีที่มีการส่งฟ้องคดีนั้น เพราะการระหว่างสอบสวนได้ปล่อยผู้ต้องหาไปแล้ว ต่อมาที่มีการส่งฟ้องคดีดังกล่าว ก็ไม่ว่าจะได้ตัวผู้ต้องหาเพื่อส่งฟ้องหรือไม่ เพราะหลักการดำเนินคดีอาญาของไทยมีหลักว่าพนักงานอัยการต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมฟ้อง กฎหมายจึงขมิให้มีการจำกัดเสรีภาพผู้ต้องหาไว้เท่าที่จำเป็นในระหว่างการสอบสวน

อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวน กฎหมายไม่ต้องการให้มีการควบคุมผู้ต้องหาไว้นานเกินความจำเป็น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกฎหมายเร่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเร็ว ดังนั้น การควบคุมผู้ต้องหาจึงต้องมีเหตุผลที่สมควรทวย

บทบัญญัติในมาตรา 87 จึงได้วางหลักไว้ในวรรคแรกว่า "ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี" เหตุผลหรือความจำเป็นของพนักงานสอบสวนที่จะ

ควบคุมผู้ถูกจับได้ จึงแสดงให้เห็นเป็นระยะว่าได้กระทำอย่างไรกับคดีนี้บ้าง การควบคุมตัว
ไว้เฉย ๆ เป็นเวลาถึง 7 วัน โดยไม่ได้ทำอะไรเลย ย่อมเป็นการไม่ซบค้วยกฎหมาย

สำหรับระยะเวลาในการควบคุมนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา 87 วรรคสองและวรรคสาม กำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

1. ในกรณีซึ่งเป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความ
ผิดลหุโทษ พนักงานสอบสวนจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะตามคำให้การ และที่จะรู้ตัว
ว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น

2. ในคดีความผิดนอกจากที่กล่าวในข้อ 1 ข้างต้น ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับ
ไว้เกินกว่า 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน แต่มิให้นับ
เวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับรวมเข้าในกำหนดเวลา 48 ชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่
มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะยึดเวลาเกินกว่า 48 ชั่วโมง
ก็ได้เท่าเหตุจำเป็น แต่มิให้เกิน 7 วัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในบทบัญญัติของกฎหมายมิได้ให้รายละเอียดของคำว่า "เหตุ
จำเป็นเพื่อทำการสอบสวน" หรือ "เหตุจำเป็นอย่างอื่น" ไว้อย่างชัดเจนแต่อย่างใด คง
ให้เป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนที่จะพิจารณาในแต่ละกรณี ๆ ไป แต่อย่างไรก็ตามแม้
ความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลยพินิจของพนักงาน
สอบสวนเองว่ามีความจำเป็นที่จะยึดเวลาการควบคุมออกไปจาก 48 ชั่วโมง เป็นไม่เกิน
7 วันหรือไม่ แต่ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ก็ได้วางหลักเกณฑ์เอาไว้เพื่อเป็นการ
ควบคุมการใช้ดุลยพินิจและเพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน
ว่าได้ดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้าหรือไม่ โดยในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี
ลักษณะ 6 ว่าด้วยการควบคุม ข้อ 130 วรรคสอง มีข้อความกำหนดไว้ว่า "ในกรณีที่มิใช่เหตุ
จำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะควบคุมผู้ต้องหาไว้เกินกว่า
48 ชั่วโมงก็ได้เท่าที่มีเหตุจำเป็น ให้พนักงานสอบสวนรายงานเหตุผลความจำเป็นที่จะต้อง
ควบคุมผู้ต้องหา เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้กำกับ การใหญ่กำกับการหรือผู้รักษาการ
แทนมีอำนาจอนุญาตให้ควบคุมผู้ต้องหาต่อไปได้อีกไม่เกิน 5 วัน และถ้ามีความจำเป็นจะต้อง

ควบคุมเกิน 7 วัน นับแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกจับมาจนถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ต้องยื่นคำร้องขออำนาจศาลซึ่ง"

สำหรับเงื่อนไขในการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนว่าจะใช้อำนาจควบคุมผู้ต้องหาเป็นระยะเวลาากน้อยเพียงใดนั้น ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดียังได้กำหนดไว้ในข้อ 133 อีกว่า "พนักงานสอบสวนจะต้องระมัดระวังการควบคุม ให้อยู่ในขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ การอ้างเหตุจำเป็นที่จะควบคุมเกิน 48 ชั่วโมง หรือที่จะให้ศาลซึ่งทอนั้นจักต้องมีเหตุผลอันจำเป็นอย่างแท้จริง เพราะเสรีภาพของบุคคลนั้นศาลย่อมช่วยรักษา"

และเพื่อเป็นการย้ำให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจในเรื่องนี้อย่างรอบคอบ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา กรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ 382/2530 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2530 เรื่องการอำนวยความสะดวกในการสอบสวนคดีอาญา เพื่อให้การสอบสวนดำเนินคดีอาญาเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ก่อให้เกิดหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐาน ในส่วนที่ว่าด้วยเรื่องการควบคุมในคำสั่งฉบับดังกล่าวได้ กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติดังนี้ "ห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาเกินกว่าที่จำเป็น การควบคุมจะต้องคำนึงถึงข้อหา พฤติการณ์ในการกระทำความผิด สถานะของตัวบุคคลที่ถูกจับกุม และสถานที่ที่จับกุมหรือควบคุมประกอบการดำเนินการดังกล่าวจะต้องใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบ รวมทั้งการใช้เครื่องพันธนาการต่าง ๆ ควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสมเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้หลบหนีเท่านั้น ห้ามกระทำการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการประจานผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาหรือแสดงถึงความทารุณโหดร้ายปราศจากมนุษยธรรม"

จากหลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนแนวปฏิบัติของกรมตำรวจที่ได้ยกขึ้นมากล่าวอ้างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในเรื่องการควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนโดยเอกเทศปราศจากการควบคุมตรวจสอบจากองค์กรอื่น แต่กฎหมายก็ได้กำหนดวิธีการควบคุม การใช้อำนาจดังกล่าวไว้ไว้ แม้จะไม่ใช้วิธีการควบคุมโดยตรงแต่ก็ถือว่าเป็นการกำหนดวิธีการควบคุมการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนโดยปริยายคือ

1. การกำหนดระยะเวลาในการควบคุม เป็นวิธีการควบคุมการใช้อำนาจควบคุม การให้อำนาจโดยไม่มีกำหนดเวลาหรือกำหนดระยะเวลาให้นานเกินไปจะเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่งานผู้ควบคุมกระทำการอันมิชอบทาง ๆ ตลอดจนหาที่ถูกลงโทษได้มากขึ้น

2. นอกจากจะใช้ระยะเวลาซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดได้แน่นอนเป็นมาตรการในการควบคุมแล้ว มาตรการในการควบคุมการใช้อำนาจควบคุมอีกประการหนึ่งก็คือ ความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ผลจึงอาจเกิดขึ้นได้ว่า เมื่อความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดีสิ้นไปแล้ว อำนาจควบคุมของพนักงานสอบสวนก็สิ้นไปเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะยังไม่สิ้นระยะเวลาที่กฎหมายอนุญาตให้ควบคุมได้ก็ตาม

แม้ว่าจะมีการกำหนดมาตรการดังกล่าวข้างต้นเพื่อควบคุมการใช้อำนาจควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน แต่ก็มีนักวิชาการให้ความเห็นไปในทำนองว่า การให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาเป็นเวลานานถึง 7 วันเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ต้องหาอย่างมาก และอาจจะเป็นช่องทางที่อาจจะเกิดการเรียกร่องผลประโยชน์เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนต่อการใช้ดุลยพินิจได้ จึงอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 จะได้กำหนดควาให้พนักงานสอบสวนควบคุมผู้ต้องหาได้เพียง 48 ชั่วโมง เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นจึงควบคุมต่อไปได้ แต่มีให้เกิน 7 วัน ซึ่งหมายความว่าภายใน 7 วันนี้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมได้อย่างเต็มที่ เพราะเป็นผู้วินิจฉัยเองว่ามีเหตุจำเป็น

ในเรื่องทำนองเดียวกันนี้ ในต่างประเทศก็ยอมรับว่ารัฐมีความจำเป็นที่จะต้องเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ แต่ก็ถือเป็นหลักว่าผู้พิพากษาหรือศาลเท่านั้นที่จะอนุญาตให้มีการจำกัดเสรีภาพของบุคคลและที่จะสั่งให้คุมขังบุคคลไว้ในอำนาจรัฐได้ ด้วยเหตุนี้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส ที่ผู้เขียนได้ศึกษาพบว่าศาลเท่านั้นที่มีอำนาจออกหมายจับ เมื่อเจ้าหน้าที่ประสงค์จะจับบุคคลใด เจ้าหน้าที่ก็ต้องไปขอให้ศาลออกหมายจับให้ซึ่งโดยปกติศาลจะออกหมายจับให้ก็ต่อเมื่อศาลได้ตรวจสอบแล้วว่ากรณีมีเหตุที่จะออกหมายจับได้ และเหตุที่จะออกหมายจับนั้นก็คือ เหตุที่จะเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐนั่นเอง ครั้นเมื่อมีการจับกุมบุคคลใดแล้ว เจ้าหน้าที่ก็ต้องนำตัวผู้ถูกจับมาศาลทันที หรืออย่างช้าในวันรุ่งขึ้น และในกรณีที่จับโดยไม่มีหมายจับ เจ้าหน้าที่ก็ต้องนำตัว

ผู้ถูกจับมาศาลทันทีหรืออย่างช้าในวันรุ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าในต่างประเทศนั้น อำนาจควบคุมผู้ถูกจับของพนักงานสอบสวนมีจำกัดมาก เมื่อนำตัวผู้ถูกจับมาที่ศาลแล้ว ศาลก็จะทำการไต่สวนเบื้องต้นโดยแจ้งสิทธิต่าง ๆ ให้ผู้ถูกจับทราบ และจะแจ้งข้อหาให้ทราบ หากไม่มีเหตุผลพิเศษที่จำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้แล้ว ศาลก็จะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

5.1.3 การขออำนาจศาลให้ออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวน

การจำกัดเสรีภาพของผู้ต้องหาในขั้นต่อไปในระหว่างการสอบสวนก็คือ การขออำนาจศาลฝากขัง ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 71 วรรค 2 บัญญัติว่า "ในระหว่างสอบสวนพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับตามความในมาตรา 87" กล่าวคือ เมื่อพนักงานสอบสวนควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่สถานีตำรวจครบ 7 วันแล้ว การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น และพนักงานสอบสวนยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไป กฎหมายบัญญัติให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหานั้นไว้ ซึ่งเป็นการฝากขังไว้ที่เรือนจำ

กฎหมายให้เจ้าพนักงาน 2 ประเภท เป็นผู้ยื่นคำร้องขอศาลขอให้ออกหมายจับผู้ต้องหา คือ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ในทางปฏิบัติหากความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเกิดขึ้นในระหว่างที่พนักงานสอบสวนยังมิได้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนเป็นผู้ยื่นคำร้องฝากขัง แต่เมื่อได้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการแล้ว เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องฝากขัง แต่อย่างไรก็ตาม การยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาล ต้องยื่นคำร้องขอฝากขังในขณะที่ยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาการควบคุมของพนักงานสอบสวน ถ้าหากได้มีการควบคุมผู้ต้องหาไว้เกินอำนาจของพนักงานสอบสวนแล้ว เช่น ควบคุมไว้ 8 วัน ถึงมายื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลเช่นนั้น ศาลต้องไม่อนุญาตให้ขัง

การยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลฝากขังนี้ จะต้องนำตัวผู้ต้องหามายังศาลด้วย เพื่อศาลจะได้สอบถามผู้ต้องหาว่า จะมีข้อคัดค้านประการใดในคำร้องขอฝากขังนั้นหรือไม่ และในขณะที่เดียวกันผู้ต้องหาจะไม่มีโอกาสยื่นคำขอประกันต่อศาล

เหตุที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลเป็นผู้ออกหมายจับผู้ต้องหา ก็เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบ
 วาการซึ่งผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนนั้น มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด หากไม่จำเป็น
 ศาลก็จะไม่อนุญาต และกฎหมายยังให้ศาลอนุญาตให้ซึ่งตามกำหนดเวลาในคำขอหรือไม่เกิน
 กำหนดเวลาในคำขอก็ได้สุดแล้วแต่ความจำเป็น

การฝากขังนี้มีกำหนดระยะเวลาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับลักษณะความผิดที่ได้กระทำความ
 ว่าเป็นความผิดที่มีโทษสูงมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. ในกรณีความผิดอาญาที่ใดกระทำความผิด มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน
 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งใดครั้งเดียว มี
 กำหนดไม่เกิน 7 วัน (มาตรา 87 วรรคหา)
2. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่า 6 เดือน แต่
 ไม่ถึง 10 ปี หรือปรับเกินกว่า 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งหลายครั้ง
 ใด ๆ ก็ได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 48 วัน
 (มาตรา 87 วรรคหก)
3. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะ
 มีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งหลายครั้งใด ๆ ก็ได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน
 12 วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 84 วัน (มาตรา 87 วรรคเจ็ด)

ในกรณีที่ศาลสั่งซึ่งครบ 48 วันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่น
 คำร้องขอต่อศาล เพื่อขอซึ่งต่อไปโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งซึ่งต่อไปก็ได้เมื่อพนักงาน
 อัยการหรือพนักงานสอบสวนใดแสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวน
 จนเป็นที่พอใจแก่ศาลการไต่สวนชั้นนี้ ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถาม
 พยานก็ได้ (มาตรา 87 วรรคแปด)

การให้ศาลไต่สวนและให้ผู้ต้องหาแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้านนั้น เป็นการ
 เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาที่มีปัญหาในการคัดค้าน เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ถูกซึ่งไว้
 โดยไม่จำเป็น นอกจากนั้นการที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลต้องสั่งซึ่งเป็นครั้ง ๆ มีซึ่งซึ่งไต่สวน

เกี่ยวกับโยกความมุ่งหมายที่จะให้โอกาสแก่ผู้ต้องหาที่จะพิสูจน์เหตุแห่งการขังคุกทุก ๆ ครั้ง
ที่มีการขอฝากขัง

ดังที่ตกลงแล้วว่าการที่กฎหมายบัญญัติให้ศาล เป็นผู้ออกหมายขังผู้ต้องหา หรือการ
ที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาแถลงข้อเท็จจริง เพื่อแสดงข้อคัดค้าน ก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ศาลถ่วง
ความมีเหตุจำเป็นอันควรที่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือไม่ เพราะฉะนั้น
ศาลในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นและวินิจฉัยปัญหาทาง ๆ
และได้รับความเชื่อถือจากสังคมจึงต้องพิจารณาถึงความจำเป็นหรือจูงใจมุ่งหมายในการควบคุม
ตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องพิจารณาว่าผู้ต้องหาจะไปยุ่ง
เกี่ยวกับพยานหลักฐานและจะหลบหนีหรือไม่ ถ้าหากไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าวปรากฏให้เห็น
แล้ว ศาลก็จะไม่อนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหา แมว่าการสอบสวนจะยังไม่เสร็จสิ้นตามที่พนักงาน
สอบสวนหรือพนักงานอัยการแถลงไว้ในเหตุผลของการขอให้ศาลออกหมายขังก็ตาม ทั้งนี้
เพราะหลักในเรื่องของการสอบสวนเมื่อผู้ต้องหา การสอบสวนนั้นไม่จำเป็นต้องมีตัวผู้ต้องหาไว้ในความ
ควบคุมเลย แม้จับตัวผู้ต้องหาไม่ได้หรือจับได้แล้วนำตัวมาควบคุมไว้จนครบกำหนดเวลาของ
ปล่อยตัวไปแล้ว ก็ยังสอบสวนต่อไปได้ เมื่อหลักกฎหมายในเรื่องการสอบสวนเป็นดังนี้
กล่าวนั้น ศาลจึงต้องพิจารณาอย่างละเอียดและรอบคอบว่ามีความจำเป็นอย่างไรและจะไต่
ประโยชน์อย่างไร ถ้าหากจะต้องมีการฝากขังผู้ต้องหาต่อไปในระหว่างที่การสอบสวนยังไม่
เสร็จสิ้น ดังนั้น ในเรื่องการฝากขังนี้ศาลจะกำหนดหน้าที่ให้ความคุ้มครองประชาชนจาก
การใช้อำนาจอันไม่ชอบธรรมของเจ้าพนักงานของรัฐ แมว่าประชาชนผู้นั้นจะเป็นผู้ต้องสงสัย
ว่ากระทำความผิดก็ตาม เพราะหลักในการดำเนินคดีอาญามีอยู่ว่ารัฐพึงต้องระมัดระวังมิให้ความ
ยุติธรรมที่ผิดพลาดเกิดขึ้นกับระมัดระวังมิให้การดำเนินคดีอาญานั้นก่อความเดือดร้อนแก่ผู้ถูก
กล่าวหาเกินความจำเป็น

ในกรณีศาลไม่อนุญาตให้ขังตามคำขอหรือให้ขังแต่มีกำหนดเวลาน้อยกว่าที่ร้องขอ
คำสั่งของศาลเป็นที่ยุติ เจ้าพนักงานผู้ร้องขอให้ขังไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ (คำพิพากษา
ฎีกาที่ 1125/2496)

เมื่อศาลไม่อนุญาตให้ซึ่งผู้ต้องหาตามคำร้องของพนักงานสอบสวนหรือพนักงาน
อัยการ หรือเมื่อศาลสั่งซึ่งจนครบกำหนดตามคำร้องหรือตามระยะเวลาที่กฎหมายให้อำนาจ
ไว้แล้ว ผู้ต้องหาจะถูกปล่อยตัวไป และแม้ว่าการสอบสวนจะยังไม่เสร็จสิ้น เจ้าพนักงานก็
ไม่มีอำนาจที่จะจับตัวผู้ต้องหาตามคำร้องไว้ได้อีก อย่างไรก็ตาม หากการสอบสวนเสร็จสิ้น
แล้ว และพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาแล้ว เจ้าพนักงานเมื่ออำนาจจับและควบคุมตัว
ผู้ต้องหาศาลเพื่อยื่นฟ้องได้ พนักงานอัยการจะยื่นแต่คำฟ้องและขอให้ศาลออกหมายจับ
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 169 ไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะตามหลัก
ที่กำหนดไว้ในมาตรา 165 พนักงานอัยการมีหน้าที่ยื่นฟ้องพร้อมทั้งต้องมีตัวจำเลยมาศาล
พร้อมทั้งฟ้องควย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 515/2491)

กรณีเป็นอย่างไรก็เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมตัวผู้ต้องหา ที่มีความเห็นต่างจาก
นักวิชาการในทำนองว่า ในทางปฏิบัติในการอนุญาตให้ซึ่งผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน
โดยเฉพาะในการขอฝากขังครั้งแรกหากคดีที่นำผู้ต้องหาไปฝากขังเป็นคดีที่ เป็นที่สนใจของ
ประชาชนโดยทั่วไปศาลจะอนุญาตให้ฝากขังตามคำขอของพนักงานสอบสวนที่มักอ้างว่ายัง
สอบสวนพยานไม่เสร็จ และยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป ในเรื่องนี้
อาจ เป็นเพราะคำร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนมีใจเจงรายละเอียดของสภาพการ
กระทำความผิด ข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีพอเพียงที่จะประกอขุสทิพินิจของศาลในการพิจารณา
คำร้องได้อย่างถูกต้อง ยิ่งการขอฝากขังครั้งแรกพนักงานสอบสวนมักไม่ไ้ระบุมาในคำ
ร้องขอฝากขังควยว่า ถ้าหากมีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจะคัดค้านหรือไม่ และไม่ได้
แถลงเหตุผลที่จะคัดค้านไว้ควย

อย่างไรก็ตาม ประเด็นในเรื่องการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา
โดยศาล โดยเฉพาะกรณีการให้ประกันตัวและการฝากขังนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายบัญญัติ
ให้อำนาจศาลในการควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน และถือเป็้มาตรการที่ให้
ความคุ้มครองแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชน สำหรับเรื่องการประกันตัว จะเห็นว่าไ้มีการ
แก้ไขบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการประกันตัวผู้ต้องหา
หรือจำเลยในคดีอาญาให้ เป็นคนแ่กของผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้นแล้ว หลักทรัพย์ที่ใช้ในการ
ประกันตัวก็ไ้ขยายออกไปถึงหลักทรัพย์อื่นนอกจากเงินสดและที่ดิน ประกอบกับมีคำแนะนำ
ของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งพอสรุปได้ว่าควรถือเป็้หลักกว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย

พึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นที่จะต้องควบคุมหรือขังไว้ และควรอำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องและพิจารณาสั่งคำร้องโดยเร็วและเป็นแนวเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงคำสั่งควรกระทำเมื่อมีเหตุผลใหม่ที่เป็นพิเศษ เพื่อมิให้เกิดข้อครหาได้ หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวจึงต้องแสดงเหตุผลโดยชัด ชัดในทางปฏิบัติศาลเองไม่ว่าจะเป็นศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ทางใดถือคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเป็นหลักว่า ผู้ต้องหาทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นที่จะต้องควบคุมหรือขังผู้ต้องหาไว้

ที่กล่าวมานี้เป็นหลักกฎหมายในเรื่องการควบคุมฝากขังในคดีความผิดทั่วไปตามที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำหรับการควบคุมและฝากขังในระหว่างการสอบสวนในคดีอาญาที่อยู่ในเขตและอำนาจศาลแขวงซึ่งได้แก่ คดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีหลักเกณฑ์และรายละเอียดแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้มีหลักเกณฑ์ว่า เมื่อจับผู้ต้องหาได้แล้ว พนักงานสอบสวนจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ไม่เกิน 72 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ โดยต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อยื่นฟ้องให้ทันภายในกำหนด 72 ชั่วโมง ในกรณีที่เกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาศาลใดทันภายในกำหนด 72 ชั่วโมง พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลแขวงเพื่อขอพักฟ้องต่อไปได้อีกคราวละไม่เกิน 6 วัน แต่ไม่เกิน 3 คราว ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ ก็ต้องนำตัวไปขอฝากขังศาลควย โดยอาจเหตุจำเป็นที่ยังสอบสวนไม่เสร็จ

ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พักฟ้องครบ 3 คราวแล้ว การสอบสวนยังไม่เสร็จอีก ก็จะต้องพักฟ้องต่อไปได้อีกคราวละไม่เกิน 6 วัน และต้องไม่เกิน 2 คราว แต่จะต้องแสดงเหตุจำเป็นให้ศาลเป็นที่พอใจเสียก่อน

การฝากขังผู้ต้องหาที่อาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ถ้าผู้ต้องหาป่วยอยู่ในสภาพที่ไม่อาจนำตัวมาศาลได้ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำพยานหลักฐานมาแสดงให้ศาลพอใจในเหตุที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหามาศาลได้ ศาลอนุญาตให้พักฟ้องและฝากขังได้

การที่มีหลักเกณฑ์ในเรื่องการควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาในคดีอาญาที่อยู่ในเขต
และอำนาจศาลแขวงแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ทั่วไปในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญาเช่นนี้ ก็เพราะว่าเป็นคดีที่ไม่ใช่คดีอาญาธรรมดา ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน จึงเห็น
ควรที่จะต้องมีหลักเกณฑ์ในเรื่องการควบคุมและฝากขังผู้ต้องหาไว้เป็นการ เฉพาะเพื่อจะได้
ให้ความยุติธรรมและก่อให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดียิ่งขึ้น

5.2 ผลในทางปฏิบัติ

จากผลของการศึกษาพบว่าผลในทางปฏิบัติโดยเฉพาะของพนักงานสอบสวนในการ
ใช้อำนาจควบคุมและยื่นคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนมิได้เป็นไปตาม
แนวทางของทฤษฎีที่ใ้ควางเป็นหลักเอาไวว่า ผู้ต้องหาซึ่งได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นที่จะต้องควบคุมหรือขังไว้ แต่ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนบางคน
กลับมีแนวความคิดไปว่าการควบคุมผู้ต้องหาไว้เพื่อทำการสอบสวนเป็นหลัก ส่วนการปล่อยชั่วคราว
เป็นข้อยกเว้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่เห็นข้อขัดข้องสำหรับพนักงานสอบสวนมากที่สุดก็คือ
บทบัญญัติมาตรา 110 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้เนื่องจากว่ากฎหมายได้
กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าถ้าในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปีขึ้นไป การปล่อยชั่วคราว
จะต้องมีประกัน จะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันไม่ได้ นอกจากความคิดที่ไม่สอดคล้อง
กับเจตนารมณ์ของกฎหมายของพนักงานสอบสวนบางคนซึ่งที่ใดกล่าวข้างต้นแล้ว จึงทำให้
เห็นว่าแม้จะมีกฎหมายกำหนดอำนาจควบคุมของพนักงานสอบสวนไว้เป็น 2 ช่วงเวลา คือ
ในช่วงแรกมีกำหนด 48 ชั่วโมง และในช่วงที่สองก็ออกไปได้ไม่เกิน 7 วัน ในกรณีที่มีเหตุ
จำเป็น แต่การแยกกำหนดเวลาออกเป็น 2 ช่วงดังกล่าว เพื่อที่จะใช้เป็นวิธีการควบคุมป้องกัน
มิให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจควบคุมผู้ต้องหาเกินกว่าความจำเป็นดูจะไม่มีผลเลยในทาง
ปฏิบัติ

สาเหตุที่เกิดผลในทางปฏิบัติในเรื่องของการใช้อำนาจควบคุมและฝากขังผู้ต้องหา
ไว้ในระหว่างการสอบสวนไม่เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ผู้เขียนเห็นว่า
น่าจะมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ในเรื่องการควบคุม ในทางปฏิบัติย่อมเป็นการยากมากที่พนักงานสอบสวน จะสามารถดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและทำความเห็น เสนอสำนวนไปยัง พนักงานอัยการไต่ถามในกำหนดเวลา 48 ชั่วโมง ภายหลังจากที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของ พนักงานสอบสวน โดยปกติพนักงานสอบสวนจึงมักต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ก่อนตามอำนาจที่มีอยู่ คือ ไม่เกิน 7 วัน

นอกจากนั้นในทางปฏิบัติจึงมีความเข้าใจกันว่า การจับกุมการควบคุม เป็นกระบวนการคนละขั้นตอนไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กรณีใดจับได้หรือไม่ก็จะถูกเฉพาะกันเฉพาะ เรื่องการจับ และหลังจากจับแล้วการควบคุมก็จะตามมาโดยทันทีโดยเกี่ยวจะไม่พิจารณากัน อีกต่อไปว่า การควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปหลังจากการถูกจับนั้นจะกระทำเพื่ออะไร และมีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ และที่สำคัญที่สุดก็คือการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนที่พยายามใช้กฎหมายดังที่ตนเองมีความเข้าใจ เช่นนี้ ปราศจากการตรวจสอบการใช้อำนาจนั้นจากองค์กรอื่น

2. ในเรื่องการฝากขัง โดยหลักการที่กฎหมายกำหนดให้ศาลเป็นผู้ออกหมาย ชั่งผู้ต้องหา ก็เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบว่าการขังผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนนั้นมีความจำเป็น มากน้อยเพียงใด หากไม่จำเป็นศาลก็จะไม่อนุญาต แต่ในบางครั้งศาลไม่อาจจะตรวจสอบได้ อย่างละเอียดควา ความจำเป็นที่จะต้องขังผู้ต้องหาซึ่งมีอยู่น้อยเพียงใด เนื่องจากการ สอบสวนอยู่ในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนโดยตลอด คำร้องที่พนักงานสอบสวนยื่น ทขอศาลขอฝากขัง ก็มีผลเพียงว่ายังสอบสวนไม่เสร็จสิ้นสิ้นเท่านั้น โดยที่พนักงาน สอบสวนไม่ได้ให้รายละเอียดต่าง ๆ มากพอที่จะให้ศาลนำมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางใน ทางในการใช้ดุลพินิจ และในชั้นฝากขังที่พนักงานสอบสวนก็ไม่จำเป็นต้องนำสำนวนการสอบสวน มาแสดงขอศาล และจะให้ศาลไต่สวนโดยละเอียดก็เป็นเรื่องลำบากในการปฏิบัติ เนื่อง จากภารกิจของศาลในแต่ละวันมีจำนวนมาก ดังนั้น ศาลจะใช้วิธีถามฝ่ายผู้ต้องหาว่า จะ คัดค้านคำร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนหรือไม่ และฝ่ายผู้ต้องหาซึ่งโดยมากจะไม่มี

หมายความว่าช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษามักจะไม่ทราบว่าพนักงานสอบสวนมีเหตุจำเป็นหรือไม่ และผู้ต้องหาส่วนใหญ่ก็ไม่ทราบว่าคดีมีสิทธิในคดีอาญาอย่างไรบ้าง จึงมักไม่คำนึง และศาลก็จะอนุญาตตามคำขอของพนักงานสอบสวน โดยเฉพาะการขอฝากขังในครั้งแรก

5.3 ข้อเสนอแนะ

เมื่อผลการศึกษาในเรื่องนี้ของผู้เขียนปรากฏว่า หลักกฎหมายและการปฏิบัติไม่เกิดผลในทางปฏิบัติที่สอดคล้องกัน เพื่อให้การควบคุมและฝากขังอันถือเป็นมาตรการบังคับของรัฐกับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งยังมีความจำเป็นที่ต้องมีอยู่ เพราะหากรัฐไม่เอาใจใส่มาตรการบังคับกับผู้ถูกกล่าวหาได้เลยแล้ว การดำเนินคดีอาญาของรัฐก็ย่อมไม่อาจกระทำได้อีก ยกเว้นแต่การที่รัฐจะดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม รัฐก็จะต้องระลึกถึงหลักที่ว่าการดำเนินคดีในชั้นการสอบสวนนี้ เป็นเพียงการดำเนินคดีในชั้นของการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น ผู้ถูกกล่าวหายังได้รับการสันนิษฐานอยู่ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ ฉะนั้นแม้ว่ารัฐมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการบังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหา รัฐก็ต้องระมัดระวังมิให้การใช้มาตรการบังคับเหล่านี้ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้ถูกกล่าวหาเกินความจำเป็น เพื่อให้บรรลุซึ่งหลักการที่จะประสานประโยชน์ของปัจเจกชนกับประโยชน์ของสังคมส่วนรวมทั้งที่โลกกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอแนะตามลำดับชั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คึงได้กล่าวแล้วว่าในหลักการที่กฎหมายกำหนดไว้ การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนนั้น เป็นเรื่องของข้อยกเว้นที่จะพึงใช้ก็เฉพาะกรณีจำเป็นเท่านั้น จะเห็นได้จากกฎหมายได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ไว้ว่า "ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดีเท่านั้น" หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ให้ถือเป็นข้อยกเว้นเฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานมักถือความหนักแน่นของกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องควบคุมเป็นเรื่องกฎหมายให้อำนาจ จึง

ทำให้มีการมองไปว่าการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนเป็นหลักที่ควรจักต้องทำ การปล่อยตัวผู้ต้องหาไปเป็นกรณียกเว้นเท่านั้น การมองเช่นนี้ย่อมเป็นการผิดพลาดจากหลักการของกฎหมายดังกล่าวข้างตนไป ทัศนคติในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเช่นนี้ย่อมเป็นที่มาของความเดือดร้อนของประชาชนผู้ตกเป็นผู้ต้องหา สมควรที่จะต้องมีการแก้ไขและการแก้ไขนี้ย่อมกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายแต่ประการใด เพียงแต่เจ้าพนักงานต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติดังกล่าวนี้เสีย

2. ข้อที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องอำนาจควบคุมผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนก่อนที่จะนำตัวผู้ต้องหาไปขออำนาจศาลเพื่อขัง ซึ่งในขณะระยะเวลาควบคุมในชั้นนี้ กฎหมายกำหนดไว้สูงสุดไม่เกิน 7 วัน โดยปราศจากการควบคุมการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน มีข้อที่ควรพิจารณาวาระระยะเวลาดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมเพียงใด ซึ่งระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาในชั้นนี้เป็นปัญหาที่โต้แย้งกันตลอดมา ระหว่างฝ่ายเจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติกับฝ่ายที่พยายามจะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้ตกเป็นผู้ต้องหา จนถึงมีการโต้แย้งวาระระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาที่มีระยะเวลานานเกินไปสำหรับการสอบสวน เพราะการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานไม่จำเป็นที่จะต้องกระทำต่อหน้าผู้ต้องหาแต่อย่างใด ผู้เขียนมีความเห็นว่าข้อโต้แย้งนี้มาจะเป็นการมองปัญหาในลักษณะผิวเผินไม่เข้าใจถึงกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนที่เท่าที่ควร จะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการควบคุมผู้ต้องหาในชั้นนี้ตามกฎหมายได้แบ่งไว้เป็น 2 ช่วงด้วยกันคือ ช่วงเวลาแรกไม่เกิน 48 ชั่วโมง และช่วงเวลาหลังในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นก็อาจขยายเวลาควบคุมออกไปได้ อีก แต่ต้องไม่เกิน 7 วัน ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติไว้ในลักษณะยืดหยุ่นเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ว่า "ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี" และในขณะที่เดียวกันก็ควรพิจารณาถึงคามเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่บ้าง เพราะว่าในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนอาจพบกับอุปสรรคทำให้ไม่สามารถที่จะทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 48 ชั่วโมงได้ หรือในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงก็ไม่อาจทำการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในเวลา 72 ชั่วโมง อุปสรรคของพนักงานสอบสวนที่ประสบอยู่ในปัจจุบันนี้ อย่างเช่น ในระหว่างทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนอยู่นั้นก็ต้องทำหน้าที่รับแจ้งความร้องทุกข์ในทุกคดีที่เกิดขึ้นเหตุในช่วงระยะเวลาที่ทำหน้าที่สอบสวน นอกจากนั้นยังต้องทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งไม่ถึงขั้นต้องดำเนินคดี เช่น การ

ทะเลาะวิวาทกัน นอกจากงานในขณะทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนดังกล่าวแล้ว แม้ในช่วงเวลาที่ไมได้ทำหน้าที่สอบสวน (ไม่ได้เข้าเวร) พนักงานสอบสวนอาจต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ อีกด้วย อุปสรรคที่กล่าวนี้ไม่มีรวมถึงปัญหาในเรื่องอัตรากำลังของพนักงานสอบสวนในแต่ละสถานีตำรวจซึ่งไม่เพียงพอกับงานในหน้าที่และความผิดที่เกิดขึ้น อุปสรรคดังกล่าวนี้ ผู้เขียนยกขึ้นมากล่าว เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนมีเวลาอันน้อยมากในการที่จะต้องสอบสวนในแต่ละคดีให้เสร็จสิ้น แม้ว่าพนักงานสอบสวนจะมีเวลาอันน้อยในการสอบสวนดังกล่าวมาแล้วก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้วพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่คงยึดหลักการที่ว่าการใช้อำนาจควบคุมในชั้นสอบสวนนี้ จะใช้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อการสอบสวนเท่านั้น โดยตระหนักถึงเจตนารมณ์ของการควบคุมตัวผู้ต้องหาว่า "ห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี" ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีผู้บังคับบัญชาที่คอยสอดส่องดูแลเสมอว่าพนักงานสอบสวนได้ทำการโดยถูกต้องสมควรหรือไม่ จะมีก็เพียงเป็นจำนวนน้อยที่พนักงานสอบสวนบางคนอาจได้ละเลยปัญหาดังกล่าวนี้

นอกจากนั้นในทางปฏิบัติในปัจจุบันนี้ กรมตำรวจได้พยายามหาวิธีการเพื่อผ่อนคลายปัญหาในเรื่องนี้ เช่น ให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนได้โดยง่ายกว่าหลักการเดิมที่กำหนดไว้ เช่น ให้มีการพิจารณาสั่งการ เรื่องการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยเร็วภายใน 24 ชั่วโมง และยังได้กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับเมื่ออำนาจที่จะอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาไว้อย่างชัดเจนว่า ใครบ้างเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหา โดยกำหนดไว้ตามลำดับชั้นเรียงกันมาว่า ถ้าหากสารวัตรใหญ่ไม่อยู่ สารวัตรสืบสวนหรือสารวัตรปกครองลงมาจนกระทั่งถึงตัวพนักงานสอบสวนเองเป็นผู้อนุญาตให้ประกันตัวได้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้เขียนได้แสดงไปแล้วข้างต้นว่า แม้จะมีความจำเป็นที่พึงขอให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างสอบสวน เพื่อที่จะให้การสอบสวนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย แต่ระยะเวลาของการควบคุมดังกล่าวควรจะกำหนดให้น้อยกว่า 7 วัน เช่นให้เหลือเพียง 5 วัน หากการสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้นก็ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่ยื่นคำร้องขอศาล เพื่อให้ศาลออกหมายซึ่งผู้ต้องหาออกไปตามความจำเป็น เพื่อให้การสอบสวนในคดีนั้นเสร็จสิ้น ความเห็นดังกล่าวนี้เหตุผลที่นำมารับฟังซึ่งผู้เขียนเองก็เห็นว่า เพื่อเป็นการประนีประนอมกัน อาจจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องนี้ เหมือน

เมื่อมีการแก้ไขในปี พ.ศ. 2490 ก่อนหน้านั้นให้เวลาควบคุมถึง 15 วัน และมาแก้ไขในปี พ.ศ. 2490 ให้เหลือ 7 วัน ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

แม้การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรงานสขสวควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้เพียง 5 วัน จะทำได้สำเร็จก็ตามแต่ก็เป็นเพียงการแก้ไขอุปหยาปลายเหตุเท่านั้น ต่อไปก็อาจจะมีกรณีโต้แย้งอีกว่า 5 วันนานเกินไป และแม้กรมตำรวจจะได้มีระเบียบข้อบังคับที่จะอำนวยความสะดวกกรรมการในการสขสวคดีอาญา โดยให้ผู้บังคับบัญชาคอยตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสขสว แต่ก็เป็นกรตรวจสอบภายในเท่านั้น ซึ่งหากพบว่าพนักงานสขสวในอำนาจหน้าที่ในทางมิชอบก็ จะถูกลงโทษเฉพาะในทางวินัยเท่านั้น ซึ่งยังนับว่าเป็นมาตรการที่ยังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า การดำเนินคดีอาญาในชั้นสขสวปัจจุบันนี้ที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและขาดหลักประกันเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง คงไม่ได้อยู่ที่ตัวบุคคลว่าใคร เป็นพนักงานสขสว แต่อยู่ที่หลักการหรือระบบมากกว่า ผู้เขียนเห็นด้วยกับหลักการในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาสมัยใหม่ที่มุ่งหมายที่จะค้นหาวิธีการที่ทำให้ความขัดแย้งระหว่างการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการดำเนินคดีอาญาในชั้นสขสวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรดำเนินคดีอาญาในชั้นสขสวให้เกิดความสมดุลซึ่งกันและกัน และก็เป็นที่ยอมรับกันว่า การที่จะให้เกิดความสมดุลกันในระหว่างข้อขัดแย้งทั้งสองประการดังกล่าวนี้ ก็จะต้องดำเนินการหามาตรการที่จำกัดขอบเขตของการใช้อำนาจขององค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ด้วยวิธีการจัดให้มีการควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรหนึ่ง โดยองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรมอันเป็นการคานดุลอำนาจซึ่งกันและกัน เว้นแต่การคานดุลย์ขององค์กร ศาลซึ่งถือว่าเป็นอำนาจตุลาการ ในปัจจุบันนี้นานาประเทศได้มีระบบการดำเนินคดีอาญาที่มีการแยกหน้าที่สขสวฟ้องร้อง และหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีออกจากกัน ให้องค์กรในการดำเนินคดีอาญาที่ต่างหากจากกันเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ กล่าวคือ ให้ศาลรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี ส่วนการสขสวฟ้องร้อง เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ ผู้เขียนมีความรู้สึกเห็นด้วยและใคร่ขอยกมาเป็นข้อเสนอแนะก็คือความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่จะให้องค์กรอัยการ เข้ามารับควบคุมการสขสวตั้งแต่เริ่มต้นการสขสวในสมัยที่ นายชานินทร์ กรยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้เคยแสดงความคิดเห็นไว้ว่า "อาล รัฐบาลนี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานในหน้าที่ของอัยการ ซึ่งเป็นองค์กรในการดำเนินคดีอาญาที่เกิดขึ้นควบคู่กับการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหาที่มีการแบ่งแยกหน้าที่สขสวฟ้องร้องกับหน้าที่ตัดสินคดีออกจากกันนี้ประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่งในการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา นี้ ย่อมจะต้องถือว่ากระบวนการดำเนินคดีอาญาชั้นสขสวฟ้องร้อง

เป็นกระบวนการเดียวกันที่จะแบ่งแยกความรับผิดชอบไม่ได้ ฉะนั้น ความรับผิดชอบในการ
 ดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องจึงชอบที่จะอยู่ที่องค์กร เกี่ยวคืออัยการ มีใจแบ่งแยกความ
 รับผิดชอบกันอย่างเด็ดขาดดังที่เป็นอยู่ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเราในปัจจุบัน
 เหตุที่รัฐบาลจึงได้แถลงไว้ในนโยบายเมื่อเข้ารับบริหารประเทศว่า รัฐบาลนี้จะให้อัยการเข้ามา
 ควบคุมการสอบสวนคดี เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาในประเทศ เราขอท้วงระบบที่เป็นสากล"
 ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ถ้าหากให้พนักงานอัยการ เข้ามาควบคุมการสอบสวนแต่แรกแล้ว นอกจากจะ
 ขอบท่วยหลักสากลแล้ว ยังจะมีส่วนในการคุ้มครองผู้ต้องหาได้เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในกรณี
 ไม่เริ่มคดีหรือกรณียุติคดีด้วยการสั่งไม่ฟ้องซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากเหตุผลทางกฎหมายสารบัญญัติ
 เป็นต้นว่า เพราะการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดทางอาญา หรือมาจากเหตุผลทางกฎหมายวิธี
 สัมบัญญัติ เช่น มีเหตุทำให้สิทธิอาญาเสื่อมเป็นอันระงับลง หรือเนื่องจากเหตุผลทาง
 ข้อเท็จจริง ไม่ว่าท่วยเหตุว่าผู้ต้องหาไม่ไ้กระทำความผิด หรือพยานหลักฐานอ่อนไม่พอฟังว่า
 ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดที่ถูกลกล่าวหา ในกรณีเหล่านี้ถ้าอัยการ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดี
 อาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้อง ก็เป็นผู้ควบคุมการสอบสวนแล้ว อัยการก็ย่อมจะได้ทราบ เหตุเห
 นั้นแน่นอน ผู้ต้องหาถ้าจะไม่ต้องถูกควบคุมหรือขังเลย หรือได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ
 ไปในเวลาอันสมควร

ขอเสนอแนะข้อที่ 2 ของผู้เขียนดังกล่าวข้างต้น เป็นการเสนอแนะว่าต้องมีกา
 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในระบบการสอบสวนเสียใหม่ โดยให้พนักงาน
 อัยการ เข้ามามีอำนาจและหน้าที่กำกับ และควบคุมโดยทั่วไปซึ่งการสอบสวนของพนักงานสอบสวน
 ส่วน เป็นต้นว่าให้มีอำนาจพิจารณาคำขอของพนักงานสอบสวนที่จะขอให้ศาลออกหมายจับหมาย
 ค้นและหมายขัง ตลอดจนคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวน รวมทั้งคดีที่มี
 อำนาจที่จะตรวจสำนวนการสอบสวนหรือให้พนักงานสอบสวนรายงานข้อเท็จจริงทาง ๆ เกี่ยว
 กับคดี ตลอดจนให้คำแนะนำพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการสอบสวน เป็นต้น ส่วนเจ้าพนักงาน
 ตำรวจก็ยังคงเป็นพนักงานสอบสวนอยู่ตามเดิม ในทางปฏิบัติที่ทุก ๆ ประเทศ เป็นอยู่ พนักงาน
 อัยการจะเข้ามาควบคุมการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ก็ต่อเมื่อเห็นว่ามีความจำเป็นและสมควร
 จริง ๆ เท่านั้น

3. หากให้มีการแก้ไขปรับปรุงระบบการสอบสวนให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลัก
 การที่แท้จริงดังข้อเสนอแนะ ข้อ 2 ข้างต้นแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้การให้

พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องฝากขังผู้ต้องหาศาล น่าจะไม่สอดคล้องกับหลักการที่จะแก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการสอบสวนเสียใหม่ซึ่งที่ผู้เขียนได้เสนอแนะในข้อที่ 2 และก็ยอมรับกันว่า คำขอฝากขังที่พนักงานสอบสวนยื่นต่อศาลนั้นไม่มีใครที่จะแสดงเหตุผลถึงความจำเป็นโดยละเอียด มีแค่เหตุผลเพียงว่ายังสอบสวนพยานไม่เสร็จสิ้นเท่านั้น และการที่จะให้ศาลไต่สวนคำร้องโดยละเอียด ก็ยอมรับได้ลำบากเพราะศาลมีภารกิจมาก กฎหมายของนานาประเทศจึงไม่อนุญาตให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอฝากขังศาลโดยตรง แต่ให้อัยการตรวจสอบก่อนชั้นหนึ่งก่อนว่ามีความจริง เป็นหรือไม่ เพื่อช่วยศาลในการใช้ดุลพินิจซึ่งผู้ต้องหา เพราะอัยการอยู่ในฐานะใกล้ชิดกับการสอบสวนมากกว่าศาล วิธีให้อัยการ เป็นผู้ตรวจสอบชั้นหนึ่งก่อนเช่นนี้ นอกจากจะช่วยศาลในการตรวจสอบความจำเป็นของการฝากขังผู้ต้องหาแล้ว ยังช่วยเร่งรัดให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาอันควรอีกด้วย เพราะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ไ้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในเวลาอันสมควร

นอกจากข้อเสนอแนะให้เป็นไปโดยสอดคล้องในหลักการที่ถูกต้องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้เขียนมีแนวความคิดว่า การให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในเจตนารมณ์ของกฎหมายในแต่ละลักษณะเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าหากผู้ที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายมีความรู้และความเข้าใจในหลักและเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ อย่างถ่องแท้แล้ว จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะนั้น ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องสมดังความมุ่งหมาย โดยเฉพาะการไขมาตราการบังคับที่รัฐให้แก่เจ้าพนักงานในชั้นการสอบสวน เพื่อให้ได้สามารถดำเนินการสอบสวนเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ หากพนักงานสอบสวนมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวนว่า จะมีการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ก็เฉพาะกรณีมีความจำเป็นเท่านั้น กฎหมายหาไ้มีความมุ่งหมายที่จะให้ยึดถือหลักว่าในทุกกรณีต้องมีการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ หากไ้มีการให้การศึกษอบรม เพื่อให้พนักงานสอบสวนไ้มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องของหลักเกณฑ์ของกฎหมายในเรื่องการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวนอย่างถ่องแท้แล้ว ผู้เขียนเข้าใจว่าจะช่วยให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและประเพณีปฏิบัติ อันจะทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกและตั้งอยู่ในคุณธรรมในการควบคุมตนเอง หากเป็นไปดังเช่นที่กล่าวมานี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าหลักการ

และเจตนารมณ์ที่ถูกต้องแท้จริงของกฎหมายในเรื่องการควบคุมและฝากขัง รวมทั้งการปล่อย
ชั่วคราวผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวน คงจะบรรลุผลและเกิดประสิทธิภาพพร้อมกันทั้งสอง
ประการที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ประการแรกให้ความคุ้มครองผู้บริสุทธิ์อย่างแท้จริง ประการที่
สองในขณะที่เดียวกันก็เป็นการประกันว่ารัฐจะสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้อันจะยัง
ให้สังคมอยู่กันอย่างปกติสุขและเกิดความสงบเรียบร้อย

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย